

Leven

1. INDIVIDUELE PENSIOENTOEZEGGING : DRAAGWIJDTE VAN DE AFTREKGRENS

Life & Benefits, maart 2004

Sinds 1 januari 2004, mag men aan **loontrekkende** werknemers geen nieuwe onderhandse pensioentoezeggingen (gepaard met een Bedrijfsleidersverzekering of interne pensioenvoorzieningen) meer toestaan. Voortaan moeten deze toezeggingen **extern gefinancierd** worden bij een pensioeninstelling. In de praktijk onder de vorm van een individuele levensverzekering die rechtstreeks en definitief ten gunste van de werknemer gesloten wordt. Daarnaast worden nog zeer strikte toekenningsvoorwaarden toegepast:

- een individuele verbintenis mag slechts occasioneel zijn, niet systematisch;
- ze kan slechts ter aanvulling van een collectief pensioenplan voor alle werknemers aangegaan worden ;
- toekenning in de loop van de 3 jaren die het (brug)pensioen voorafgaan is verboden.

En alsof dit nog niet genoeg was, wordt buiten de naleving van de regel van 80 %, op fiscaal vlak, een **afteikbaarheidsplafond ingesteld** voor de patronale premies. Dat plafond wordt per **1 januari 2004 geïndexeerd en bedraagt 1.860 EUR**.

Indien een werkgever een hogere premie betaalt, is dat deel van de premie dat die limiet overschrijdt niet meer fiscaal aftrekbaar uit diens hoofde. De **overschrijding** heeft daarentegen **geen negatieve gevolgen voor de werknemer**. Maar na afloop van het contract zal deze laatste op de totaliteit van de aldus opgebouwde prestatie belast worden.

Deze aftrekgrens geldt enkel voor de loontrekkende werknemers in de sociale en fiscale betekenis. Deze grens geldt niet voor de zelfstandige bedrijfsleiders zoals zaakvoerders en bestuurders van vennootschappen.

Naast de werknemers in de sociale en fiscale betekenis en de zelfstandige bedrijfsleiders zijn er ook **personen die het sociaal statuut van loontrekkende werknemer hebben, maar van wie het fiscaal statuut dat van een bedrijfsleider is**. In de praktijk gaat het vaak over personen die zowel werknemer onder arbeidsovereenkomst en bezoldigd bestuurder of zaakvoerder van dezelfde vennootschap zijn. Op fiscaal vlak wordt hun bezoldiging als een bezoldiging van “bedrijfsleider” beschouwd (door het feit van het fiscale “attractiebeginsel”). Bijgevolg geldt deze nieuwe aftrekgrens ook niet voor deze personen, zelfs als de pensioenverbintenis hen wordt toegestaan in hun hoedanigheid van loontrekkende werknemer. De sociale toekenningsvoorwaarden (occasionele en niet systematische verbintenis ...) zijn daarentegen wel op hen van toepassing ...

Naar het voorbeeld van een groepsverzekering kan de individuele verbintenis gefinancierd worden bij middel van **persoonlijke bijdragen** die op de bezoldiging worden ingehouden. Deze premies genieten eveneens een belastingvermindering van 30 à 40 %. Ze zijn aan **geen enkele bijzondere beperking onderworpen, tenzij aan de regel van 80 %**. We noteren evenwel dat de werkgever op sociaal vlak op de persoonlijke bijdragen die voor het sparen worden aangewend een **rendement** moeten garanderen (op dit ogenblik is dat 3,75 %).

In geval van **omzetting van een interne voorziening** in een individuele pensioentoezegging zoals door de wet wordt toegestaan, is **de aftrekgrens niet van toepassing zolang de omzetting niet gepaard gaat met een verhoging van de toezegging**. Iedere verhoging zal daarentegen onder de nieuwe aftrekgrens vallen.

We noteren dat enkel de patronale bijdragen die voor de **financiering van pensioen en overlijden** dienen aan de aftrekgrens onderworpen zijn. **Dit geldt niet voor de premies die voor dekking van arbeidsongeschiktheid worden aangewend**. Deze worden enkel onderworpen aan de nieuwe **regel van 100 %**.

Bovendien moet de werknemer, in ieder geval, om te vermijden dat de gestorte premies in zijn hoofde als **voordelen van alle aard** zouden kunnen belast worden, een **collectieve toezegging** (maar niet noodzakelijk van dezelfde aard) genieten.

Voegen we daar tenslotte nog aan toe dat de **RSZ-bijdrage van 8,86 %** op de patronale premies en de **jaarlijkse taks van 4,40 %** buiten de aftrekgrens vallen.

2. INDIVIDUELE PENSIOENTOEZEGGINGEN : OMZENDBRIEVEN VAN DE CBFA

www.cdv-oca.be

De Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (de CBFA waarin de Controledienst is opgenomen) heeft twee omzendbrieven uitgebracht om de WAP inzake individuele pensioentoezeggingen toe te passen :

1. **Circulaire WAP - nr. 1** : elke werkgever moet **vóór 16 mei 2004, het aantal individuele pensioentoezeggingen aan de CBFA meedelen** (d.w.z. alle individuele pensioenbeloften die al dan niet via een Bedrijfsleidersverzekering of via interne voorzieningen gefinancierd worden) **die vóór 16 november 2003 werden toegekend**. Deze wettelijke verplichting geldt **enkel voor de loontrekkende werknemers**; er moet dus geen rekening gehouden worden met de individuele toezeggingen die aan de zelfstandige bedrijfsleiders worden toegekend noch aan de personen die op 16 november 2003 met pensioen zijn. De CBFA vraagt om het formulier in de bijlage bij de omzendbrief te gebruiken. Om die verzending te kunnen bewijzen is het bovendien raadzaam ze aangetekend te verrichten. We noteren tenslotte dat niet-naleving van deze verplichting en mededeling van verkeerde gegevens aanleiding tot **strafrechterlijke sancties** kunnen geven.

2. **Circulaire WAP nr. 2** : de werkgever moet tevens **ieder jaar het aantal individuele pensioenverbintenissen per werkgeverscategorie aangeven en het bewijs leveren dat er in de onderneming een pensioenstelsel voor alle werknemers bestaat**. Nogmaals deze verplichting geldt enkel voor de **loontrekkende werknemers**. Deze jaarlijkse informatie moet **ten laatste tegen 31 maart van het daaropvolgende jaar** aan de CBFA geadresseerd worden. De mededeling voor de periode tussen 16 november 2003 en 31 december 2003, zal uitzonderlijk samen met die van het jaar 2004 gebeuren.

3. WAP & VERANDERING VAN VERZEKERAAR

« Les pensions complémentaires en pratique, Livre 5 – Aspects sociaux »

De werkgever die een **pensioenverbintenis** (zoals zijn groepsverzekering) **van een verzekeraar naar een andere pensioeninstelling wil overdragen**, moet diverse verplichtingen naleven :

1° **De Ondernemingsraad, bij gebrek het Comité voor Preventie en Bescherming op het werk, of nog bij gebrek de syndicale afvaardiging** (bij gebrek aan deze overlegorganen wordt een verplichte individuele informatie van al de betrokken werknemers voorzien), moet **vooraf advies** verstrekken. Het is enkel maar een advies dat de werkgever dus niet bindt, maar dat vóór iedere andere beslissing met betrekking tot de inhoud moet worden gegeven. Indien deze procedure niet wordt nageleefd zou de **beslissing van de werkgever om zijn pensioenverbintenis over te dragen als nietig kunnen beschouwd worden**.

2° Voordien was in geval van overdracht van een groepsverzekering het **individuele akkoord van elke aangeslotene** vereist voor wat de verworven voorziening betreft. **De nieuwe reglementering in Leven heeft die verplichting afgeschaft**.

In feite kan men in het kader van de WAP stellen dat wanneer de procedure, die van toepassing is in geval van wijziging van de pensioentoezegging, wordt nageleefd (naargelang het geval: uitsluitende bevoegdheid van de werkgever, sluiting van een collectieve overeenkomst noodzakelijk ...), deze procedure het individuele akkoord van de aangeslotenen vervangt.

3° **Informatie aan de aangeslotenen**: de WAP verplicht de werkgever de aangeslotenen in te lichten over de verandering van pensioeninstelling en van de eventuele overdracht van voorzieningen.

4° Informatie van de CBFA: de werkgever moet ook voor de operatie de CBFA inlichten over de verandering van pensioeninstelling en de eventuele overdracht van voorzieningen. De CBFA zou zich inderdaad kunnen verzetten tegen de overdracht van voorzieningen indien het evenwicht van de overdragende maatschappij in het gedrang zou komen.

4. WAPZ : TOELICHTINGEN EN AMENDEMENT

Raad voor het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen, advies n°3 ; Parlementaire vragen en antwoorden,, Senaat, 3 februari 2004

De Raad voor het VAPZ heeft enkele vragen toegelicht:

- Overdracht van reserves

Artikel 364ter staat in vrijstelling van belastingen (de belasting wordt uitgesteld tot de effectieve vereffening van het contract) **de overdracht van reserves toe naar een “gelijkaardige” pensioenovereenkomst**. Op basis daarvan **kan geen overdracht van een specifiek stelsel naar een ander overwogen worden** (bij voorbeeld van het VAPZ naar een

andere groepsverzekering of een individuele verbintenis). Men moet binnen een VAPZ blijven.

In het geval van een dergelijke overdracht mag worden gesteld dat **deze evenwel onderworpen is aan de toestemming van de voorschotverstrekker, de in pandgever of de kredietverstrekker en van de ontvangende pensioeninstelling.**

- De rechten van de begunstigde en van zijn **rechthebbenden** worden in het VAPZ gestipuleerd. Men kan daaruit afleiden dat **de wet het voordeel van uitkeringen bij Overlijden niet enkel tot de overlevende echtgenoot heeft willen beperken.**

- De VAPZ bijdragen worden met **sociale bijdragen** gelijkgesteld **voor zover de aangeslotene gedurende het betrokken jaar de wettelijke sociale bijdragen van zelfstandige effectief en volledig betaald heeft.** Dat betekent dat de sociale bijdragen die voor een bepaald jaar verschuldigd zijn **werkelijk** moeten **betaald** zijn. Ze mogen bijgevolg niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een vrijstelling of een afbetalingsplan dat nog loopt op het einde van het jaar. De vermelding “volledig” betekent dat de eventuele verwijlinteressen eveneens betaald moeten zijn.

- Moet de solidariteitsbijdrage van minstens 10 % op de gewone bijdrage (maximum 8,17 %) ingehouden worden of op de bijdrage met inbegrip van de verhoging van 15 % (maximum 9,40 %)?

Die solidariteitsbijdrage moet berekend worden op de verhoogde bijdrage (maximum 9,40 %). In een sociaal plan met maximumbijdrage betekent dit dat minimum 0,94 % (= 10 % van 9,40 %) voor de solidariteit bestemd is en 8,46 % (= 9,40 % - 0,94 %) voor de “gewone” opbouw van het aanvullend pensioen.

De loontrekkende zorgverstrekkers

De loontrekkende zorgverstrekkers worden per definitie niet door de WAPZ beoogd die in principe enkel voor de zelfstandigen geldt. De programmawet van 22-12-2003 voorziet toch om hen onder bepaalde voorwaarden de RIZIV sociale voordelen toe te kennen zoals aan hun zelfstandige collega's (geneesheren, tandartsen, apothekers en kinesisten).

Als ze aangesloten zijn bij de medisch-mutualistische overeenkomsten die hen aanbelangen,

- deze loontrekkende zorgverstrekkers kunnen, naar het voorbeeld van de zelfstandigen, **een RIZIV- tussenkomst genieten** bij de financiering van een verzekering in geval van invaliditeit of van een sociale pensioenovereenkomst, van een sociaal pensioenstelsel (= collectief pensioenplan) of van een contract met solidariteitsuitkeringen, dat bij een kas KB 1969 gesloten is (KB van 14 november 2003 geworden). Hier is er geen verschil tussen loontrekkenden en zelfstandigen;

- de loontrekkende verstrekkers kunnen ook **persoonlijke bijdragen** storten in het kader van een Pensioen- en Overlijdenscontract, **maar enkel als het de voorwaarden vervult van een sociale pensioenovereenkomst** (waarbij solidariteitsbijdragen voorzien zijn) of van een

sociaal pensioenstelsel of ook nog van een contract met solidariteitsuitkeringen dat bij een kas KB 1969 gesloten is. Zo zijn de loontrekkende zorgverstrekkers, in tegenstelling tot hun zelfstandige collega's die kunnen kiezen om hun storting in een gewone overeenkomst te storten of in een sociale pensioenovereenkomst, verplicht een sociale pensioenovereenkomst te sluiten die in feite gelijk is aan deze die in beschouwing wordt genomen voor de tussenkomst van het RIZIV.

Fiscaal zijn deze bijdragen net als sociale bijdragen **afteikbaar als beroepslasten** op voorwaarde natuurlijk dat het maximum toegelaten bedrag niet wordt overschreden.

Marktinformatie

1. VERZEKERING EN DISTRIBUTIEKANALEN

Assurinfo nr.10, 11 maart 2004

Een enquête van de BVVO (nu Assuralia) meet ieder jaar de relatieve omvang van de diverse distributiewijzen van de verzekering in België.

Uit de laatste enquête blijkt een zekere bevestiging van de tendensen die eerder werden waargenomen. Het marktaandeel van het banknetwerk dat sinds 1999 geregeld is gestegen is in 2001 lichtjes afgenomen en stabiliseert zich in 2002 op 36 % (alle takken samengenomen). Deze stagnering is te wijten aan de sterke daling van het incasso in tak 23, tak die zowat 90 % vertegenwoordigt van de premies die door dat net binnengerijfd worden. Het segment van de directe verkoop van zijn kant stijgt met 19 %. Het « **klassieke** » **netwerk**, behoudt met een **marktaandeel van 45 % de eerste plaats** in het palmares van de distributiekanaalen. Vergeleken met de 74 % die dit netwerk in 1994 behaalde, neemt zijn positie progressief af. Een achteruitgang die te wijten is aan het succes van de spaarproducten.

In non life verzekeringen behoudt het « klassieke » netwerk (makelaars, mega-brokers en agenten) duidelijk het overwicht met 75 % van de marktaandelen. Het banknetwerk stabiliseert zich rond 9 % van de incasso's.

In levensverzekeringen gaan de banken met meer dan 50 % van de marktaandelen nog steeds met het leeuwenaandeel lopen. Na hen volgen het « klassieke » netwerk met 29 % van de marktaandelen en de directe verzekeraars met 21 %. Het « klassieke » netwerk bekleedt nog steeds een uitgelezen plaats bij de Belgische cliënteel, ook al is zijn relatieve omvang in Leven de laatste jaren gedaald.

2. BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID VAN DE MAKELAAR

L'Assurance au présent / Verzekeringsnieuws, nr. 8, 23 februari 2004

Na diefstal van zijn luxewagen dagvaardt een cliënt zijn makelaar. **De diefstalverzekeraar had zijn tussenkomst geweigerd** omdat het alarmsysteem niet aan de voorwaarden van het contract beantwoordde. De cliënt oordeelt dat de makelaar hem bij de sluiting van het contract had moeten inlichten en dat het, aangezien hij dit niet gedaan heeft, aan zijn verzekeraar beroepsaansprakelijkheid is om de diefstal voor zijn rekening te nemen. De rechter oordeelde daar echter anders over.

De Diefstalverzekeraar heeft het contract uitgegeven op basis van de gegevens die in het verzekeringsvoorstel vermeld werden en waarin enkel stond dat het voertuig met een alarmsysteem was uitgerust, zonder nadere omschrijving. Er is ook geen misleidende informatie geweest waaruit zou gebleken zijn dat het voertuig met een erkend alarmsysteem was uitgerust. Indien de verzekeraar had bevestigd dat het voertuig wel degelijk met een erkend alarmsysteem was uitgerust, konden zowel de makelaar als de verzekerde daaruit opmaken dat dekking wel degelijk verworven was. **De makelaar kan dus geen enkele fout**

ten laste gelegd worden. Het is dus best mogelijk dat de verzekeraar ten onrechte dekking geweigerd heeft, maar de rechter hoeft zich daarover niet uit te spreken, aangezien de verzekeraar geen partij is in het geschil.

3. WAP EN JAARLIJKSE BELASTING OP DE COLLECTIEVE ONGEVALLENVERZEKERINGEN

Assurinfo maart 2004

De wet Vandenbroucke heeft het stelsel van de jaarlijkse belasting niet enkel in levensverzekering, maar ook voor de **collectieve verzekeringen tegen ongevallen** bijgewerkt.

Voor deze laatste kan vanaf 1 januari 2004 de aanslagvoet van **4,40 %** (i.p.v. 9,25 %) worden toegepast op het premieaandeel voor Arbeidsongeschiktheid en Overlijden, mits een aantal voorwaarden worden nageleefd, zoals de onderverdeling van de premie volgens waarborg («gedifferentieerd beheer»). Voor het premieaandeel voor de geneeskundige kosten blijft daarentegen de aanslagvoet van 9,25 % van toepassing.

Voor de verzekeringen die vóór 1 januari 2004 zijn gesloten, voorziet de wet een overgangstermijn tot 31 december 2008 om zich aan de voorwaarden van het nieuwe stelsel aan te passen. Vanaf 2009 moeten alle contracten aan de wettelijke voorwaarden beantwoorden, zoniet wordt de aanslagvoet van 9,25 % op de volledige premie toegepast.

Uitgaande van het feit dat een onderverdeling van de premie in de praktijk onmogelijk is voor de bestaande portefeuille, heeft Assuralia aan de fiscus gevraagd om het overgangsregime ook op het premieaandeel voor de geneeskundige kosten (een vrij geringe premie) te mogen toepassen. Dit belet om de voorwaarde van het gedifferentieerd beheer op de bestaande portefeuille met terugwerking te moeten toepassen. Iets wat de wetgever precies heeft willen vermijden. Het fiscaal bestuur heeft zich met deze interpretatie akkoord verklaard : zo mag voor de collectieve verzekeringen Ongevallen die vóór 1 januari 2004 gesloten werden onvoorwaardelijk een **aanslagvoet van 4,40 % worden toegepast op het geheel van de premie en dit tot 31 december 2008.**

4. ONTERECHE TE BEDRIJFSVOORHEFFING : VERZEKERAAR NIET AANSPRAKELIJK

Fiscologue / Fiscoloog nr.°926, maart 2004

Een Nederlander die zijn woonplaats in België heeft overgeplaatst transfereert er ook het bovenwettelijk pensioen dat hij in Nederland heeft opgebouwd. Vervolgens koopt hij het contract af. Gezien de onzekerheden te wijten aan een meer dan wisselvallige rechtspraak ter zake houdt de Belgische verzekeraar een beroepsvoorheffing in. Blijkbaar ten onrechte, vermits het fiscaal bestuur het enige tijd later terugstort omdat het oordeelt dat de afkoopwaarde niet belastbaar is.

Hierop dagvaardt de Nederlandse belastingplichtige de verzekeraar met het verwijt dat hij een fout heeft begaan. Hij eist de terugbetaling van de procedurekosten die hij gemaakt heeft om de voorheffing te recupereren.

De rechtbank liet eerst opmerken dat het fiscaal stelsel van deze Nederlandse pensioenen alles behalve duidelijk was. Bovendien had de verzekeraar het fiscaal bestuur eerder geraadpleegd

i.v.m. met het toe te passen fiscaal stelsel en had dit bestuur hem geantwoord dat de bewuste som wel degelijk belastbaar was... Bijgevolg **oordeelde de rechtbank dat de verzekeraar niet kon verweten worden dat hij op z' n minst behoedzaam was geweest en dat hem dus geen fout kon aangewreven worden.**

5. BELASTINGVRIJ MINIMUM : VOOR IEDEREEN GELIJK

Trends / Tendances, 11 maart 2004

Het belastingvrij inkomstenquotum (of liever het « belastingvrij minimum ») komt voor de inkomsten van 2004 op 5.660 EUR.

De nieuwigheid ligt hierin dat dit bedrag voor het eerst **hetzelfde is voor de alleenstaanden als voor de gehuwde belastingplichtigen of de wettelijk samenwonenden.**

Bovendien worden **alle inkomsten** vanaf dit jaar **gesplitst** : elk van de beide echtgenoten (of wettelijk samenwonenden) wordt nog enkel op zijn eigen inkomsten belast of op zijn aandeel in de gemeenschappelijke inkomsten (zoals bijvoorbeeld de onroerende inkomsten). De aanslagvoeten van de natuurlijke personen worden bij iedere echtgenoot (of wettelijk samenwonende) afzonderlijk toegepast op de inkomsten waarop hij belastbaar is. Met andere woorden wordt **de decumul die tot dusver beperkt was tot de beroepsinkomsten vanaf het aanslagjaar 2005 (inkomsten 2004) uitgebreid tot alle inkomsten.**

6. DE NIEUWE WET OP DE PENSIOENSPAARFONDSEN IS COMPLEX GEWORDEN

De Tijd, 10 maart 2004

Moeilijk gaat ook...

Vanaf 1 april 2004, wijzigt de nieuwe wet op de Belgische pensioenfondsen enkele eenvoudige regels in meer ingewikkelde beperkingen. Nu zijn er 3 bladzijden nodig om de nieuwe wetgeving uit te leggen die voordien een halve bladzijde in beslag nam...

De belangrijkste wijziging maakt dat de fondsen nu onbeperkt in buitenlandse effecten kunnen investeren. Een fonds mag nu maximum 3/4 van zijn patrimonium in obligaties of aandelen investeren en moet nu met talrijke waarschuwingen rekening houden.